

ANDMEKAITSE INSPEKTSIOON

Lp Heili Tammus
Väike-Maarja Vallavalitsus
heili.tammus@v-maarja.ee

Teie 14.02.2025

Meie 03.03.2025 nr 2.3-8/25/543-2

Vastus selgitustaotlusele

Andmekaitse Inspektsioon sai Teie pöördumise, milles kirjutate:

Väike-Maarja valla poole on pöördunud kodanik nüüd juba teist korda. Küsimus on 1999. a valla infolehes, kus on kirjas tema kandideerimine KOV valimistel ja valimistulemus.

1) kas tal on õigus nõuda oma andmete eemaldamist? Arvestades, et lehel valimised.ee on tema valimistulemus endiselt olemas.

2) Kui see nõue on õigustatud, kas oskate öelda, kuidas seda lahendada? Ma ei saa ju eemaldada kogu tolle 1999. a vallalehe faili? Kas ma peaksin siis kustutama/joonistama üle tema nime?

Täpsemalt selle kohta, milliseid andmeid ning millisel alusel Riigi valimisteenistus töötleb saab ja peab selgitama teenistus ise. Igal juhul on võimalus teenistuse poole pöörduda või lugeda avaldatud andmekaitsetingimusi veebilehelt <https://www.valimised.ee/et/korraldajad/riigi-valimisteenistus/riigi-valimisteenistuse-andmekaitsetingimused>. Andmekaitsetingimuste p-s 2 on kirjas järgnev: *Kandidaatide andmed kogutakse ja avaldatakse seaduse alusel. Veebilehelt eemaldatakse kandidaadi kontaktandmed, andmed hariduse kohta ning töökoht ja amet pärast valimiste toimumist kuue kuu möödumisel. Kandidaadi kandideerimise fakti tuvastavad andmed (kandidaadi ees- ja perekonnanimi, sünniaeg, erakondlik kuuluvus kandideerimise hetkel, nimekiri ja ringkond, kus kandideeriti ja kandidaadi registreerimisnumber) avaldatakse tähtajatult valimised.ee veebilehel. Sünniaja avaldamise eesmärk on valijale anda võimalus tuvastada konkreetne isik kandidaadina. Seaduse alusel kogutud kandideerimisandmed säilitatakse alaliselt seadusest tuleneva arhiveerimiskohustuse täitmiseks.*

Teadmata kõiku asjaolusid, sh millisel alusel kohalik omavalitsus (KOV) viidatud andmeid töötleb, saan anda üldiseid selgitusi. Üldreegel on, et kui õiguslik alus andmetöötluseks puudub, siis tuleb tõepoolest isiku nõue rahuldada ja tema andmed kustutada. Seda, kas KOV-i poole pöördunud isiku nõue on õigustatud ning kas vallavalitsusel tuleb seda täita, teadma vallavalitsus ise.

Selgitan, et vastavalt isikuandmete kaitse üldmäärusele (IKÜM) on isikuandmeteks igasugune teave tuvastatud või tuvastatava füüsilise isiku kohta. IKÜM art 5 lg 1 p a sätestab, et isikuandmete töötlemine peab olema seaduslik ja andmesubjektile läbipaistev; samuti tohib isikuandmeid koguda üksnes kindlaksmääratud õiguspärasel eesmärgidel¹ ning koguda tuleb eesmärgi seisukohalt võimalikult vähe andmeid². Isikuandmete töötlemise aluste ammendav loetelu on sätestatud IKÜM artiklis 6. Seda, millisel õiguslikul alusel ja eesmärgil andmetöötlust läbi viiakse, peabki IKÜM art 5 lg 2 kohaselt selgitama ja tõendama iga andmetöötleja ise. Inspektsioon ei saa asuda järelevalve asutusena andmetöötleja eest tema ülesandeid täitma.

¹ IKÜM art 5 lg 1 p b.

² IKÜM art 5 lg 1 p c.

„Õigus olla unustatud“ ei ole absoluutne õigus, seetõttu tulebki inimesel enne pöörduda andmetöötleja poole (sh selgituste saamiseks). Kui andmete avaldamise aluseks on seadus või on selleks muu alus, ei pruugi andmete kustutamise nõue saada rahuldatud. Andmetöötlejal ongi enne võimalus sellisel juhul selgitada, millisel alusel nad kustutamise nõuet ei rahulda. Nt ei saa Eesti seaduste järgi nõuda kliendisuhetes olnud isik teatud andmete kustutamist, kus teenuse pakkujale on pandud andmete säilitamise kohustus raamatupidamise seaduse järgi või siis ka juba eelpool selgitatud näide.

Samuti on teatud juhtumitel ning eelduste täitmisel võimalik isikuandmeid töödelda näiteks ajakirjanduslikul eesmärgil. Nimelt, [isikuandmete kaitse seaduse](#) (IKS) § 4 alusel on ajakirjanduslikul eesmärgil lubatud ilma isiku nõusolekuta tema kohta andmeid avaldada, kui selleks on avalik huvi, see on kooskõlas ajakirjanduseetika³ põhimõtetega ning ei kahjusta isiku õigusi ülemääraselt. Seega kui kõik nõuded on täidetud, võib ilma isiku nõusolekuta tema kohta andmeid avaldada. Rohkem selgitusi ajakirjanduslikul eesmärgil isikuandmete töötlemisest leiab AKI veebilehelt [siit](#).

Kokkuvõtvalt selgitan, et nii nagu valimisteenistusel peab olema õiguslik alus isikuandmete töötlemiseks (sh avaldamiseks), peab õiguslik alus olema ka igal järgneval andmetöötlejal, kes andmeid (taas)avaldab sh kohalikul omavalitsusel, meediaväljaandel jne. Ainuüksi see, et näiteks valimised.ee veebilehel on isikuandmeid avaldatud, ei anna automaatselt õigust järgmisel andmetöötlejal neid andmeid ilma konkreetse õigusliku aluseta töödelda. Isegi kui õigus andmeid töödelda on olemas, siis igal töötlemisel tasub alati kaaluda, kas saaks näiteks kasutada võimalust isikuandmeid avaldada minimaalsuse ja eesmärgipärasuse nõudeid järgides (sh peita vaidlusalune ca 25 aasta vanune leht hoopis otsingumootoritele vms).

Soovitan valla andmetöötluste toimingud kindlasti läbi arutada ka oma valla andmekaitse spetsialistiga, kes Äriregistri andmetel on Maris Kõrgmäe, maris@v-maarja.ee. Asutuse andmekaitse spetsialistil on olemas ülevaade kohalikus omavalitsuses töödeldavatest andmetest koos õiguslike alustega. Kui tekib kahtlus, et kas konkreetne õiguslik alus on kohaldatav või mitte, siis on Teil võimalus uuesti inspeksiooni pöörduda ning saame KOV-i poolt esitatud põhjalikud argumendid, miks see õiguslik alus on õige KOV hinnangul, üle vaadata ning arutada.

Loodan, et minu selgitustest on abi.

Lugupidamisega

Liina Kroonberg
jurist
peadirektori volitusel

³ <http://www.eall.ee/eetikakoodeks.html>